

**(ร่าง) แผนกลยุทธ์การจัดการดูแลสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019**

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์
คนไทยมีสุขภาพที่ดี อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัยจากความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายใต้ระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วน

เป้าหมาย	<p>มีระบบและกลไกการบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานประกอบการทั้งรัฐและเอกชนมีระบบการจัดการด้านสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 2. ชุมชนและท้องถิ่นมีระบบจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ตามมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในชุมชนและท้องถิ่นได้ 3. จังหวัดมีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการในพื้นที่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคฯ ร่วมกับท้องถิ่นและชุมชน 4. เขตสุขภาพมีการจัดการแบบบูรณาการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคฯ 5. บุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมทุกระดับ มีความรู้ และมีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม 6. ประชาชนมีความรอบรู้และมีสุขภาพที่ดี 			
กลุ่มเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • setting/สถานประกอบการ • ชุมชน อสม. และประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> • เขตสุขภาพ สสจ. , สสอ. • ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทุกระดับ ได้แก่ 1) หน่วยงานระดับกระทรวง/กรม 2) คกก.สาธารณสุข /คกก.อนามัยสิ่งแวดล้อม/คสจ. 3) สมาคมและชมรมที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมสาธารณสุขแห่งประเทศไทย/ชมรมอนามัยสิ่งแวดล้อมไทย /สมาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร 		
กลยุทธ์	ยกระดับการสร้างความรู้และส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม	เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและชุมชน	สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนใช้บริการสถานประกอบกิจการ แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สาธารณะอื่นๆ ได้อย่างปลอดภัย	สร้างความร่วมมือระดับนโยบายเพื่อขับเคลื่อนเชิงระบบ
มาตรการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาระบบและกลไกการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้และส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม 2. สนับสนุนเทคโนโลยีอย่างง่ายเพื่อการจัดการและการเฝ้าระวังอนามัยสิ่งแวดล้อม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มประสิทธิภาพระบบปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข 2. สนับสนุนรูปแบบ และแนวทางการจัดการสุขอนามัยอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานสำหรับประชาชน คริวเรือนชุมชน สถานประกอบกิจการ สถานที่สาธารณะ และแหล่งท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินสถานประกอบกิจการ แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สาธารณะอื่นๆ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการใช้บริการ 2. สร้างความเข้มแข็งด้านกฎหมายสาธารณสุข เพื่อสร้างหลักประกันการคุ้มครองสิทธิด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกระดับการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินและสาธารณะภัยเพื่อให้เกิดความยั่งยืน 2. สร้างความร่วมมือภาครัฐ-เอกชนร่วมสร้างสภาพแวดล้อม เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการระบาดของโรค 3. ส่งเสริมให้เกิดแผนพัฒนากำลังคนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
โครงการสำคัญ	โครงการ "อนามัยสิ่งแวดล้อมดี ชีวีปลอดภัย ห่างไกล COVID19 "			

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	Small Success/Key Result	
				ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค
ระยะเร่งด่วน (เม.ย.-ก.ย.64)					
1. พัฒนาระบบและกลไกการสื่อสาร เพื่อสร้างความรอบรู้และส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาชุดความรู้ทางวิชาการ กฎหมาย มาตรการSOP ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสถานการณ์ พัฒนาทีมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล เฝ้าระวังและตอบโต้ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคีเครือข่าย ส่งเสริมบทบาทภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยง 	77 จว.	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการสถานประกอบการตาม พ.ร.บ.สธ. - ผู้ดูแลสถานที่สาธารณะ - ผู้นำชุมชน/อสม. - จนท.สธ.ทุกระดับ - ชมรม/สมาคม 	<ol style="list-style-type: none"> มีคำแนะนำ/มาตรการ/เครื่องมือ/SOP/รูปแบบการสื่อสาร ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ และถึงงาน มีทีมตอบโต้ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม รายงานผลการประเมินความรอบรู้ด้านสุขอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ 	<ol style="list-style-type: none"> มีทีมตอบโต้ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ ระดับศอ. ศูนย์อนามัยนำมีรูปแบบการสื่อสารคำแนะนำ และส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รายงานผลการประเมินฯ ใน พื้นที่ของ 13 เขต
2. สนับสนุนเทคโนโลยีอย่างง่าย เพื่อการจัดการและการเฝ้าระวังอนามัยสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> จัดทำรายการชุด Sanitary Pack Kit การดูแลตัวเองอย่างง่ายสำหรับประชาชนและครัวเรือน ขับเคลื่อนการใช้งานเครื่องมืออย่างง่าย สำหรับการประเมินความเสี่ยงฯ และสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลคำแนะนำทางวิชาการและกฎหมาย พัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องการตรวจวิเคราะห์/การจัดการ/เฝ้าระวังอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับ ชุมชน ท้องถิ่นเพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย 			<ol style="list-style-type: none"> รายการ/ตัวอย่าง ชุด Sanitary Pack Kit สำหรับประชาชนและครัวเรือน สื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพตามกลุ่มเป้าหมาย มีระบบการบริหารจัดการและการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ฯ 1 ระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายการ/ตัวอย่าง ชุด Sanitary Pack Kit ในการดูแลตัวเองฯ นำเครื่องมือฯ ไปส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายในพื้นที่นำไปใช้งาน
3. เพิ่มประสิทธิภาพระบบปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (ทั้งระยะตอบโต้ และระยะฟื้นฟู)	<ol style="list-style-type: none"> ทบทวนและปรับปรุงระบบปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมฯระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ท้องถิ่น และชุมชน สร้างความเข้มแข็งกลไกคณะกรรมการระดับจังหวัดและอำเภอ (คสจ. และ พชอ.) เพื่อให้เกิดระบบปฏิบัติการในท้องถิ่นและชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครและแกนนำชุมชน ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ 			<ol style="list-style-type: none"> มีระบบปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมฯระดับจังหวัด ฯ มีช่องทางการสื่อสาร/รูปแบบการพัฒนาขีดความสามารถที่สามารถที่รวดเร็วและทันสมัย 	<ol style="list-style-type: none"> มีระบบสนับสนุนให้เกิดระบบปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ภาคีเครือข่ายทุกระดับเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูล/ชุดความรู้

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	Small Success/Key Result	
				ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค
ระยะฟื้นฟู (ตุลาคม 63-กันยายน 64)					
1. สนับสนุนรูปแบบ และแนวทางการจัดการสุขอนามัยอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานสำหรับประชาชน คริวเรือน ชุมชน สถานประกอบการ สถานที่สาธารณะ และแหล่งท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> จัดตั้งทีมให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการ จัดทำแนวทางการจัดการสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานสำหรับประชาชน คริวเรือน ชุมชน สถานประกอบการ สถานที่สาธารณะ สถานบริการสาธารณสุข และแหล่งท่องเที่ยว ในระยะฟื้นฟู สื่อสารประชาสัมพันธ์แนวทางฯ/คำแนะนำฯ ในรูปแบบที่เหมาะสม 	77 จว.	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการสถานประกอบการตามพ.ร.บ.สธ. ผู้ดูแลสถานที่สาธารณะ ประชาชน ผู้นำชุมชน/อสม. จนท.สธ.ทุกระดับ ชมรม/สมาคม 	<ol style="list-style-type: none"> มีทีมให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการ มีแนวทางการจัดการสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานฯ จัดแคมเปญ"ฟื้นฟูประเทศไทย อนามัยสิ่งแวดล้อม" มีคำแนะนำด้านสุขลักษณะตามกฎหมายในพื้นที่ทั่วไป และพื้นที่เฉพาะ ในระยะฟื้นฟู มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ฯ เช่น Info-Graphic, VTR ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> ทีมให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการระดับเขต นำแนวทางการจัดการสุขอนามัยอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานฯ คำแนะนำตามกฎหมายในพื้นที่ทั่วไป และพื้นที่เฉพาะ และคำแนะนำอื่นๆ ไปส่งเสริมและเผยแพร่ให้ภาคีเครือข่ายในพื้นที่นำไปใช้งาน
2. ประเมินสถานประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สาธารณะอื่นๆ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการใช้บริการ	<ol style="list-style-type: none"> เพิ่มบทบาทเฉพาะกิจสำหรับ จพง.สธ. ให้เป็นผู้ประเมินมาตรฐานความสะอาด ปลอดภัย อนามัยดีของสถานประกอบการ ยกระดับสถานประกอบการ สถานที่สาธารณะ และแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อม ยกระดับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ชมรม สมาคม 	77 จว.	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการสถานประกอบการตามพ.ร.บ.สธ. ผู้ดูแลสถานที่สาธารณะ ผู้นำชุมชน/อสม. จนท.สธ.ทุกระดับ ชมรม/สมาคม 	<ol style="list-style-type: none"> ประกาศกรมอนามัย เรื่อง บทบาทหน้าที่ จพง.สธ. ในการประเมินมาตรฐานฯ เกณฑ์มาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อม และวางระบบการรับรองสถานประกอบการสะอาด ปลอดภัย และสื่อสารข้อมูล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นประชาชน จัดทำนโยบายสาธารณะ/ข้อตกลงความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์อนามัยส่งเสริมให้สถานประกอบการฯ ดำเนินการตามมาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อม เจ้าพนักงานตามกฎหมายของอปท. มีการตรวจประเมินตามเกณฑ์ฯ

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	Small Success/Key Result	
				ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค
ระยะยาว (ปีงบประมาณพ.ศ.2565)					
1. ยกระดับการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุขภัยเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> ทบทวนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินฯ ทุกระดับ บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืน 		<ul style="list-style-type: none"> กท. (ปก./สก) สธ. สสจ./สสอ. อปท. 	<ol style="list-style-type: none"> รายงานการถอดบทเรียนการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ SOP ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินฯ ได้รับการปรับปรุงแก้ไข มีคู่มือมาตรฐานการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์โรคระบาด 	<ol style="list-style-type: none"> รายงานการถอดบทเรียนการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่ มีข้อเสนอแนวทางการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่
2. สร้างความเข้มแข็งด้านกฎหมายสาธารณสุข เพื่อสร้างหลักประกันการคุ้มครองสิทธิด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน	<ol style="list-style-type: none"> ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เกิดการควบคุมกำกับสถานประกอบกิจการ ออกแบบระบบและกลไกการตรวจการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Inspector) ตามกฎหมาย ส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิและหน้าที่ตามพ.ร.บ.สธ. 		<ul style="list-style-type: none"> คณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการวิชาการ คณะกรรมการสาธารณสุข 	<ol style="list-style-type: none"> ปรับปรุง พ.ร.บ.สธ. <ul style="list-style-type: none"> ให้มีผู้ตรวจการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและมีระบบการรับรองฯ เพิ่มประเด็นการจัดการเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินฯ ใน หมวด7 (กิจการฯ) หมวด 8 (ตลาดและสถานที่สะสมอาหาร) หมวด 9 (จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ) สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปบรรจุเนื้อหาพ.ร.บ.สธ. ไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน มีสื่อประชาสัมพันธ์ พ.ร.บ.สาธารณสุขสำหรับประชาชน 	-
3. สร้างความร่วมมือภาคีรัฐ-เอกชน ร่วมสร้างสภาพแวดล้อมเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการระบาดของโรค	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันให้อาามัยสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยง 		<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ภาคเอกชน 	<ol style="list-style-type: none"> มีหลักสูตรการเรียนการสอนอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาแต่ละระดับ มีข้อตกลงความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษาฯ มีฐานข้อมูลนวัตกรรมและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาต่อยอด 	-
4. ส่งเสริมให้เกิดแผนพัฒนากำลังคนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> วางแผนและกำหนดกรอบอัตรากำลังคนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกๆระดับ พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมทุกระดับ 		<ul style="list-style-type: none"> สธ.มท. สป.สธ. กพ. 	<ol style="list-style-type: none"> กรอบอัตรากำลังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมทุกระดับ มีหลักสูตรอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายสาธารณสุขสำหรับ จนท.ทุกระดับและผู้ตรวจการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 	ศูนย์อนามัยมีข้อมูลอัตรากำลังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมทุกระดับในพื้นที่รับผิดชอบ